

Textul argumentativ noțiuni teoretice

I. Definirea textului argumentativ

Textul argumentativ reprezintă un act de comunicare centrat pe funcția conativă, scopul urmărit fiind de a-l convinge pe receptor cu privire la validitatea punctului de vedere susținut de autor. Într-un text argumentativ, autorul apără o teză prin utilizarea unor argumente pe care le poate ilustra cu exemple.

II. Structura unui text argumentativ

Orice text argumentativ cuprinde, de obicei, o constatare generală (care poate fi, eventual, o afirmație cu caracter general, care trebuie susținută prin demonstrație), argumentele aduse de autor în sprijinul sau împotriva constatării enunțate și o concluzie (sinteză a opiniilor exprimate). Sintetic, aceste componente pot fi reprezentate astfel:

1. *Teza* (ideea susținută de autor) răspunde la întrebarea „ce vrea să demonstreze autorul său?”. Ea poate fi explicită, când este enunțată foarte clar de către autor – cel mai adesea la începutul sau la finalul textului, în această ultimă situație apărând sub forma unei concluzii a ideilor exprimate pe parcursul întregului discurs, sau implicită, când se deduce din scopul general urmărit în ansamblul argumentației.
2. *Argumentele* ilustrate cu *exemple*. Pentru a-și demonstra teza, autorul face apel la argumente *pro* sau *contra* tezei argumentate. Argumentele trebuie să fie solide, formulate clar și ordonate logic pentru a justifica teza și a convinge receptorul. În comunicarea scrisă, fiecărui argument îi corespunde un paragraf distinct. Argumentele pot fi însoțite de contraargumente, care conferă întregului discurs un plus de precizie și de viabilitate/credibilitate. Formularea argumentelor se realizează cu ajutorul unor structuri de tipul: *consider că...*, *deoarece/fiindcă/întrucât/pentru că...*, *mă interesează*, *îmi place*, *îmi stârnește interesul...* *deoarece*. De asemenea, se pot utiliza structuri lexicale cu rol emfatic și persuasiv: *bineînțeles*, *în mod sigur*, *în mod evident*, *cert este că...* Exemplul permite ilustrarea unui argument al tezei. Dacă argumentul conține o referință generală, exemplul expune întotdeauna un caz particular. Exemplele pot fi reluate prin: apelul la experiența personală, preluarea unor opinii credibile, de autoritate, citarea unor surse de referință (filosofi, lingviști, critici literari etc.), invocarea utilității problematicei abordate. Unele argumentări sunt foarte bine ilustrate prin contraexemplu.
3. *Concluzia* rezumă demersul argumentativ.

III. Conectorii

Ordonarea părților componente ale textului argumentativ se realizează cu ajutorul unor elemente conectoare (adverbe, locuțiuni adverbiale, conjuncții sau locuțiuni conjuncționale, structuri verbale) care exprimă diferite raporturi.

1. După structura lor, pot fi: cuvinte (conjuncții, adverbe, prepoziții, interjecții), expresii și locuțiuni (conjuncționale, adverbiale, prepoziționale), verbe și expresii verbale, propoziții care organizează discursul argumentativ.
2. După funcția în cadrul argumentării enunțului pe care îl induc:
 - Conectori care introduc argumente (justificatori): *căci*, *pentru că*, *de fapt*, *dovadă că*, *cum*, *având în vedere că*, *de altfel*;
 - Conectori care introduc teza: *părerea mea este că*, *voi arăta că*;

- Conectori care introduc legitimarea argumentului (atunci când acest element este explicitat): *se știe că, știut fiind că, având în vedere că, admitând că;*
 - Conectori care introduc concluzia: *deci, în concluzie, așadar, iată de ce, ei bine.*
3. După tipul de legătură pe care îl realizează:
- Conectori pentru argumentele între ele (indicatori ai juxtapunerii): *și, dar, însă, ci, sau;*
 - Conectori pentru argumentele tezelor pe care le susțin (indicatori ai întemeierii): *prin urmare, așadar, în consecință, fiindcă, deoarece, întrucât.*
4. După relația între argumentele pe care le introduc:
- Conectori care introduc argumentele coorientate: *desigur, de altfel, nu numai..., ci și;*
 - Conectori care introduc argumente antiorientate: *însă, dar, totuși, în fond.*
5. După locul ocupat de argumentul pe care îl introduc:
- Conectori care introduc primul argument: *în primul rând, mai întâi de toate, să începem prin, trebuie amintit mai întâi, prima remarcă se referă la, să pornim de la;*
 - Conectori care introduc următoarele argumente: *în al doilea rând, în plus, în continuare, la fel, pe de o parte... pe de altă parte, nu numai..., ci și;*
 - Conectori pentru ultimul argument: *în fine, pentru a termina, în ultimul rând, nu în ultimul rând.*
6. După natura relației între secvențele discursive pe care le leagă:
- de analogie: *și, de asemenea, adică, precum, ca și, ca și cum, asta amintește de, să ne amintim de;*
 - de exemplificare sau ilustrare: *de exemplu, de pildă, anume, să luăm în considerare;*
 - de explicare: *adică, altfel spus, mă refer la, vreau să spun, de fapt;*
 - de disjuncție: *sau, fie, ori, exceptând, ceea ce exclude, spre deosebire;*
 - de opoziție, de rezervă, de rectificare, de respingere: *dar, or, totuși, cu toate acestea, în schimb, din contră, de fapt, în realitate, în timp ce, în loc să, nici, pe de o parte, ceea ce contrazice, ceea ce interzice;*
 - de concesie: *chiar dacă, cu toate acestea, totuși, să admitem totuși, în ciuda;*
 - de cauzalitate: *pentru că, fiindcă, deoarece, căci, având în vedere, dat fiind că, din moment ce, de aceea;*
 - de consecință: *deci, în consecință, ca urmare, ceea ce implică, de unde decurge, ceea ce antrenează, ceea ce ne trimite la, ceea ce produce, de frica, de teama;*
 - de finalitate (ca o consecință dorită): *pentru ca, ca să, în speranța că, la urma urmei, în consecință.*

IV. Tehnici ale argumetării. Pentru a susține o idee, se pot folosi:

- a) exemplul din experiența personală, din informația culturală, din documente; se introduce prin formule specifice: *de exemplu, astfel, ca martor etc.;*
- b) comparația, pentru a evidenția elementele comune sau pentru a sublinia diferențele;
- c) citatul, pentru a arăta identitatea punctelor de vedere cu o autoritate recunoscută;
- d) antiteza, pentru a trata în manieră diferită o problemă;
- e) reducerea la absurd, pentru a înfățișa caracterul inacceptabil al unei idei;
- f) absența unui aspect, pentru a sugera că se poate susține o idee;
- g) influența afectivă a lectorului stărnindu-i interesul asupra importanței problemei, evidențiind punctele de vedere comune, aducând date noi etc.

V. Zece reguli pentru o argumentație ideală

1. Părțile implicate în dispută nu trebuie să-și creeze reciproc impedimente în posibilitatea de a-și exprima dubiile sau de a avansa rezerve.
2. Cel care exprimă o opinie trebuie să fie dispus, la nevoie, să o apere.
3. Contracararea unei idei trebuie să se axeze pe teza realmente enunțată de către antagonist, fără a devia discuția, fără a prezenta teza deformată și fără a proceda astfel încât antagonistului să-i fie atribuită o teză diferită de cea susținută de el.
4. O teză trebuie să fie apărată numai cu argumente pertinente, care să nu aibă legătură cu altceva.
5. Oricine trebuie să accepte existența și consecințele premiselor implicite, și prin urmare trebuie să accepte să fie atacat pe acest teren.
6. Putem considera că o teză este susținută în mod adecvat dacă se bazează pe argumente ce decurg dintr-un punct de plecare comun.
7. Putem considera că o teză este susținută în mod adecvat dacă folosește argumente care reflectă și respectă practici și scheme argumentative general acceptate.
8. Argumentele folosite într-o discuție trebuie să fie valide sau validate explicând una sau mai multe din premisele lăsate implicite.
9. Drept consecință a unei apărări perdante, subiectul argumentat trebuie să accepte să își revizuiască poziția, tot astfel cum consecința unei apărări învingătoare este că antagonistul trebuie să își modifice propria poziție și să renunțe la dubiile avute în legătură cu teza apărată de subiectul argumentat.
10. Formularea tezelor, a pozițiilor reciproce și a argumentelor trebuie să fie cât mai clară posibil și ușor de interpretat.

(după Vincenzo lo Casio, *Gramatica argumentării*, Meteora Press, 2002)

Model de text argumentativ

Cerința: Scrieți un text argumentativ de 15-20 de rânduri despre poezie, pornind de la următoarea afirmație:

„Adevăratele poezii încep acolo unde se sfârșesc pe hârtie.”
(O. Goga – *Precursorii*)

Consider pertinentă afirmația „adevăratului poet”, O. Goga. Fără îndoială, poezia, opera literară în general, nu este un simplu obiect estetic, un artefact, deoarece ea nu se confundă cu scrisul și suportul acestuia. Literatura orală nu a fost înregistrată în scris și totuși își are existența sa. Așadar, nu putem echivala o operă literară cu o metodă de notare sau înregistrare.

Cred că „adevăratele poezii” există nu numai pentru că există un emițător, ci mai ales un receptor – cititorul. Opera literară se află întotdeauna dincolo de orice experiență creatoare și dincoace de orice experiență de lectură. Prin urmare, ea este altceva decât crede că a lăsat în ea cel care a creat-o și mai mult decât descoperă în ea cel care o interpretează. Pentru a căpăta viață, cuvintele trebuie să fie simțite de cititor și, doar dacă acestea reușesc să-l înalțe în „sfera ficțiunii ideale” (T. Maiorescu), ele vor trăi. Starea de catharsis marchează, în primul rând, victoria poeziei în lupta pentru supraviețuire. Deși produs al unui autor, opera își părăsește condiția dependentă în care se găsește în cursul procesului de creație, pentru a deveni un obiect artistic oferit percepției și interpretării.

Cuvântul este mort, îngropat în acele versuri, dacă nu este rostit, simțit. Poeții combină cuvintele astfel încât forma căpătată să sensibilizeze cititorul. Oskar Walzer spunea că forma operei de artă este în egală măsură elementul spiritual ce-l însuflă artistul operei sale, ca și tot ceea ce, modelat de mâna sa, condiționează aspectul exterior al operei de artă.

În realitate, voința, cunoașterea, simțirea alcătuiesc conținutul unei opere, dar acest conținut, pentru a deveni artă, trebuie să se prezinte cititorului senzorial, și nu conceptual.